

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original Article

รูปแบบการป้องกัน ควบคุมและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน

อิสราภาพ มาเรือน ปร.ด.

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน

บทคัดย่อ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน เลือกประชากรการวิจัยแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้นำชุมชน และภาคีเครือข่าย จำนวน 127 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์ การสังเกต และการอภิปรายกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละและการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ กระบวนการดำเนินงานของชุมชนเริ่มจาก (1) การวิเคราะห์ปัญหาและศักยภาพการแก้ปัญหายาเสพติด ของ ชุมชน (2) การกำหนดรูปแบบการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเฝ้าระวัง ค้นหา และคัดกรอง ด้านการ บำบัดรักษา ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ และด้านการติดตามหลังการบำบัด และ (3) การนำรูปแบบไปปฏิบัติและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความรู้และทักษะในการป้องกันยาเสพติดเพิ่มขึ้น มีกิจกรรมการจัดการปัญหายาเสพติดที่หลากหลาย ผู้เสพที่ถูกส่งตัวเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สามารถเลิกยาเสพติดได้ ร้อยละ 93.34 ผู้ติดยาเสพติด ได้รับการบำบัดร่วมกับการควบคุมพฤติกรรมจนสามารถคืนคนดีสู่สังคม ร้อยละ 80.00 และอัตราการสุ่มตรวจพบสารเสพติดในกลุ่มเสี่ยงตั้งแต่ปี 2556-2558 ลดลง มีมาตรการทางสังคมระดับตำบล โดยมีภาคีความร่วมมือดำเนินงาน จำนวน 12 องค์กร ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่าย ข้อเสนอแนะได้แก่ ควรวิเคราะห์ชุมชนทุกมิติเพื่อนำสู่การแก้ไขปัญหายาที่เหมาะสม โดยดึงเอาศักยภาพของชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการ

คำสำคัญ: รูปแบบ, ปัญหายาเสพติด, ชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง

บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นภัยร้ายแรงต่อมวลมนุษยชาติ โดยก่อให้เกิดความเสียหายต่อระบบสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของทุกประเทศในโลก ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดมาอย่างยาวนาน⁽¹⁾ ซึ่งรัฐบาลและหน่วยงาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้พยายามหาหนทางแก้ไขปัญหายา แต่ถึงกระนั้นก็ยังไม่สามารถจะแก้หรือ

บรรเทาปัญหาให้ลดลงไปได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง มีขบวนการต่าง ๆ ที่สลับซับซ้อนและมีสภาพปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ดังนั้น ปัญหายาเสพติดจึงยังเป็นปัญหาเรื้อรัง และนับวันจะยิ่งเป็นปัญหาที่ยิ่งใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ⁽²⁾

จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติดรุนแรงขึ้นทั้งทางปริมาณ (จำนวนผู้เกี่ยวข้อง) และ

ความหลากหลายของตัวยาเสพติดชนิดต่าง ๆ มีความเชื่อมโยงกัน ทั้งด้านอุปทานและอุปสงค์ การใช้สารเสพติดมีทั่วประเทศและกระจายอยู่ทุกเพศและกลุ่มอายุ โดยกลุ่มที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเป็นเพศหญิง และเยาวชน โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้นมีหลายกลุ่ม ที่สำคัญคือกลุ่มชาวเขาเผ่าม้ง ที่เข้าร่วมกระบวนการค้ายาเสพติด ทั้งรายใหญ่ รายย่อย ปัจจัยสำคัญที่ชาวเขาเผ่าม้งเข้าร่วมขบวนการค้ายาเสพติด คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ คือ ฐานะยากจน มีหนี้สิน รายได้ไม่แน่นอน ปัจจัยด้านวัฒนธรรมคืออยากได้บ้าน อยากได้รถ อยากมีอำนาจ การเลียนแบบ เช่น ถูกเพื่อนชวน การทำตามคนในครอบครัว เพราะเห็นว่าเป็นทางหาเงินที่ง่าย ค่าตอบแทนคุ้มค่า⁽³⁾ ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันปัญหา ยาเสพติดในชุมชนชาวเขา ได้แก่ เจ้าหน้าที่บางคนมีส่วนร่วมรู้เห็นการซื้อขายยาเสพติดในชุมชน การลงโทษผู้ค้ายาเสพติดน้อยเกินไป มีผู้ค้ายาเสพติดในชุมชนจำนวนมาก การค้ายาเสพติดมีรายได้สูงกว่าการประกอบอาชีพอื่น ๆ และผู้นำชุมชนไม่ให้ความสนใจปัญหา ยาเสพติด ตลอดจนเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับความร่วมมือในการป้องกันยาเสพติดจากประชาชน⁽⁴⁾

ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน ครอบคลุมพื้นที่ 6 หมู่บ้าน 1,380 หลังคาเรือน มีประชากรจำนวน 11,033 คน ประกอบไปด้วยประชากรชาวเขา 3 ชนเผ่า คือ ชาวเขาเผ่าม้ง อาศัยอยู่ในหมู่บ้านน้ำเปิน หมู่ที่ 1 บ้านค้ำฮ้อ หมู่ที่ 3 บ้านสวนทราย หมู่ที่ 6 จำนวน 8,487 คน คิดเป็นร้อยละ 76.92 เผ่าเมี่ยน อาศัยอยู่ในหมู่บ้านห้วยสะนาว หมู่ที่ 2 จำนวน 1,215 คน คิดเป็นร้อยละ 11.01 และเผ่าลัวะ อาศัยอยู่ในหมู่บ้านจุน หมู่ที่ 4 และบ้านตาหลวง หมู่ที่ 5 จำนวน 1,331 คน คิดเป็นร้อยละ 12.06 นอกจากนี้ยังมีประชากรแฝงซึ่งเป็นชาวต่างด้าวที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาอีกจำนวนหนึ่ง แต่ละชนเผ่าต่างก็มีเอกลักษณ์ ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีการดำรงชีวิตแตกต่างกันออกไป ตำบลปากกลางเป็นพื้นที่ชาวเขาที่กำลังพัฒนาไปสู่ความเป็นชุมชนเมือง โดยในปัจจุบันเป็นชุมชนชาวเขาที่มีความเจริญที่สุดในจังหวัดน่าน⁽⁵⁾ และตำบล

ปากกลางเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ประสบกับปัญหา ยาเสพติดรุนแรง โดยมีทั้งผู้ค้าและผู้เสพจำนวนมากอยู่ในพื้นที่ ดังข้อมูลสถิติการจับกุมผู้ต้องหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554-2558 ของสถานีตำรวจภูธรปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน พบว่า ตั้งแต่ปี 2554-2558 สามารถจับกุมผู้เสพและผู้ค้าในภาพรวมของอำเภอปัว ได้จำนวน 1,321 ราย ในจำนวนนี้เป็นผู้ต้องหาที่มีภูมิลำเนาในตำบลปากกลาง จำนวน 272 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.59⁽⁶⁾ นอกจากนี้ จากข้อมูลการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการในพื้นที่คาดว่า จะมีทั้งผู้ค้าและผู้เสพในพื้นที่อีกจำนวนมาก แต่ไม่สามารถระบุจำนวนได้ เนื่องจากผู้ค้าเป็นผู้ที่มีอิทธิพล และไม่เปิดเผยตัว ทำให้ยากต่อการควบคุมดูแล ทำให้ยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าได้แพร่ระบาดในพื้นที่และมีผู้เข้าไปยุ่งอีกเป็นจำนวนมาก

จากปัญหา ยาเสพติดดังกล่าวข้างต้น ผู้นำชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการป้องกันและควบคุมปัญหา ยาเสพติดด้วยรูปแบบต่าง ๆ มาโดยตลอด แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากตามการดำเนินงานยังขาดความต่อเนื่อง ขาดรูปธรรมที่ชัดเจน และขาดการบูรณาการร่วมกัน รวมถึงขาดการหนุนเสริมอย่างเป็นระบบจากภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ ซึ่งหากได้มีการพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่แกนนำชุมชน ผู้นำแซ่ รวมถึงพัฒนาศักยภาพของชุมชน ทั้งด้านความรู้ ทักษะคิด และทักษะเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมยาเสพติด อย่างมีระบบที่ชัดเจน ต่อเนื่อง โดยการหนุนเสริมจากภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ย่อมจะทำให้การป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของยาเสพติดในตำบลปากกลางประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน ซึ่งผลจากการดำเนินงานจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบลปาก

กลางแบบบูรณาการ และมีผลสัมฤทธิ์ที่พึงปรารถนาและเกิดความยั่งยืนต่อไป

วิธีการศึกษา

1. การเลือกพื้นที่วิจัย ผู้วิจัยเลือกพื้นที่ตำบลปากกลาง เนื่องจากเป็นชุมชนชาวเขาเผ่าม้งที่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดทั้งผู้ค้าและผู้เสพ และผู้นำชุมชน ผู้นำชนเผ่า และผู้นำตระกูลแซ่ มีความยินดีและปรารถนาที่จะแก้ปัญหายาเสพติดร่วมกัน และผู้วิจัยปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ จึงสามารถเข้าถึงข้อมูลและดำเนินกระบวนการวิจัยไปได้ด้วยดี

2. รูปแบบการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) เก็บข้อมูลการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (mixed methods research) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 – 2558 โดยในปี พ.ศ. 2558 ได้รับการอุดหนุนทุนวิจัยจากภาควิชาการสารเสพติด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาบริบท วิเคราะห์ปัญหา ประเมินสถานการณ์และศักยภาพของชุมชน ในการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน เลือกประชากรในการวิจัยแบบเจาะจง (purposive Sampling) จากแกนนำชุมชนที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทชุมชนปัญหา ประเมินสถานการณ์ และศักยภาพของชุมชน ในการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 35 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1.1.1 กลุ่มผู้รู้ (key informant) ได้แก่ ปราชญ์ชุมชน ผู้นำทางสายศาสนา อดีตกำนัน และอดีตผู้ใหญ่บ้าน เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของชุมชน จำนวน 10 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ สโนว์บอล (snowball sampling)

1.1.2 ผู้นำชุมชนและแกนนำชุมชน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 15 คน

1.1.3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล คณะครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาวเขา และพัฒนาการประจำตำบล คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงหน่วยงานละ 2 คน รวมจำนวน 10 คน

1.2 กลุ่มที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้นำชุมชน อสม. คณะกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่มเยาวชน ตัวแทนกลุ่มผู้สูงอายุ ตัวแทนกลุ่มสตรีแม่บ้าน จำนวน 3 หมู่บ้าน ๆ ละ 8 คน รวมจำนวน 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย เครื่องมือเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสำรวจสถิติการจับกุม ผู้ต้องหายาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรปัว จังหวัดน่าน เครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตและบันทึกภาคสนาม และการอภิปรายกลุ่ม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) และความสอดคล้องเชิงวัตถุประสงค์ (item objective congruency: IOC) การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (content analysis) โดยการจำแนกและจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การตรวจสอบข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล การตีความข้อมูล และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และนำข้อค้นพบจากการวิจัยมาเชื่อมโยง สร้างเป็นข้อสรุปเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย⁽⁷⁾

2. การพัฒนารูปแบบการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 การเลือกประชากรในการวิจัย ใช้การเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ตัวแทนผู้นำแซ่ นายกและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) สมาชิกองค์การบริหาร

ส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. ตัวแทนครู ตัวแทน-พระสงฆ์ ตัวแทนจากคริสตจักร เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ตัวแทนเยาวชน แม่บ้าน พ่อบ้าน ผู้สูงอายุ ตัวแทนภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งในและนอกพื้นที่ รวมจำนวน 127 คน เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน

2.2 การพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ

2.2.1 การคืนข้อมูลระยะที่ 1 สู่ชุมชน

2.2.2 นำข้อมูลระยะที่ 1 มากำหนดรูปแบบการดำเนินงาน

2.2.3 นำเสนอรูปแบบเพื่อให้ที่ประชุมแสดงความคิดเห็น และปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์ ซึ่งรูปแบบครอบคลุมการดำเนินงาน 4 ด้าน คือ ด้านการเฝ้าระวัง ค้นหาและคัดกรอง ด้านการบำบัดรักษา ด้านการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพและศักยภาพ และด้านการติดตามหลังการบำบัดรักษา

2.2.4 นำเสนอรูปแบบต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน เพื่อให้ความเห็นชอบก่อนนำสู่การปฏิบัติ

2.3 การวางแผนจัดกิจกรรมการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชน โดยมีการบูรณาการไปกับแผนยุทธศาสตร์ แผนงบประมาณ แผนการเรียนการสอนของหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นภาคีเครือข่ายในการดำเนินงาน

3. การนำรูปแบบสู่การปฏิบัติและประเมินประสิทธิ-ผลของรูปแบบ

3.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลปากกลาง ประกอบด้วย ผู้นำ/แกนนำชุมชน ผู้นำตระกูลแซ่ประชาชนทั่วไป ผู้เสพ ผู้เสี่ยง เด็กและเยาวชน จำนวน 8,487 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินผล ประกอบด้วยเครื่องมือเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสำรวจความพึงพอใจ เครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตและบันทึกภาคสนาม และการอภิปรายกลุ่ม โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยจะทำการบันทึกเสียงและทำการถอดเทปโดยผู้ช่วยนักวิจัยที่

เป็นชาวเขาเผ่าม้งในพื้นที่

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (content analysis) โดยนำข้อค้นพบจากการวิจัยมาเชื่อมโยงสร้างเป็นข้อสรุปเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการศึกษา

1. สถานการณ์ปัญหาและศักยภาพในการป้องกันควบคุม และแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน

1.1 สถานการณ์ปัญหา จากสถิติการจับกุมผู้ต้องหา คดียาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรปัว พบว่า ตั้งแต่ปี 2554-2558 สามารถจับกุมผู้เสพและผู้ค้าในภาพรวมของอำเภอปัว ได้จำนวน 1,321 ราย ในจำนวนนี้เป็นผู้ต้องหาที่มีภูมิลำเนาในตำบลปากกลาง จำนวน 272 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.59 เมื่อจำแนกรายปีของตำบลปากกลาง พบว่า ในปี พ.ศ. 2554 สามารถจับกุมผู้ต้องหาตำบลปากกลางจำแนกเป็นผู้ค้า 15 ราย ผู้เสพ 5 ราย ปี พ.ศ. 2555 จับกุมผู้ค้า 20 ราย ผู้เสพ 25 ราย และปี พ.ศ. 2556 จับกุมผู้ค้า 29 ราย ผู้เสพ 37 ราย ปี พ.ศ. 2557 จับกุมผู้ค้าได้ 16 ราย ผู้เสพ 44 ราย และปี พ.ศ. 2558 จับกุมผู้ค้าได้ 11 ราย ผู้เสพ 70 ราย โดยทั้งผู้เสพและผู้ค้าส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่าม้ง จำนวน 221 ราย (ร้อยละ 81.25) นอกจากนี้ จากข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มคาดว่าในพื้นที่จะมีทั้งผู้ค้าและผู้เสพในพื้นที่อีกจำนวนมาก แต่ไม่สามารถระบุจำนวนได้ โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดปัญหายาเสพติดมีหลายประการ เช่น รายได้จากการค้ายาเสพติด เป็นปัจจัยลึดยั่วให้เข้าไปยุ่งเกี่ยว การคมนาคมและการสื่อสารในพื้นที่ที่สะดวกเป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงยาเสพติดมากขึ้น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการปราบปรามขาดความเอาใจจริงเอาใจในการดำเนินการ การมีประชากรจำนวนมาก ไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง ปัญหาความยากจนและขาดความรู้เกี่ยวกับ

โทษของยาเสพติดและบทลงโทษ เป็นต้น

1.2 ศักยภาพที่เอื้อต่อการในการจัดการปัญหายาเสพติดของชุมชน ได้แก่ การมีโครงสร้างทางสังคมที่เคารพเชื่อถือผู้นำ ส่งผลทำให้ระบบผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง และแก้ไขปัญหายาจึงได้รับความร่วมมือจากประชาชนเป็นอย่างดี ตลอดจนองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน พร้อมที่จะให้การสนับสนุนการดำเนินงาน

2. ผลของรูปแบบการป้องกันควบคุมและแก้ไขปัญหายาเสพติด มุ่งเน้นการใช้ศักยภาพและความเข้มแข็งของผู้นำตระกูลแซ่ ซึ่งมีจิตอาสาที่จะปกป้องสมาชิกในตระกูลให้รอดพ้นจากยาเสพติด โดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับพหุภาคีทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยมีรูปแบบการดำเนินงาน 4 มิติ ดังนี้

2.1 มิติด้านการเฝ้าระวัง ค้นหา และคัดกรอง มีการดำเนินงาน ดังนี้

2.1.1 ประชาชนช่วยกันสอดส่องดูแลพฤติกรรมของสมาชิกชุมชน และในแต่ละตระกูลแซ่จะสอดส่องดูแลสมาชิกในตระกูล และเมื่อพบปัญหาจะแจ้งให้ผู้นำชุมชนทราบ

2.1.2 จัดทำมาตรการทางสังคมการแก้ไขปัญหายาเสพติดตำบลปากกลาง โดยมีการนำมาตรการทางสังคมของกลุ่มต่อต้านยาเสพติดตระกูลแซ่-แซ่ท้าว ซึ่งเน้นการต่อต้านผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกรูปแบบ มาเป็นต้นแบบในการสร้างมาตรการทางสังคมระดับตำบล

2.1.3 การตั้งจุดตรวจเวรยามกลางคืน โดยผู้นำชุมชนและคณะกรรมการหมู่บ้านที่ได้รับมอบหมาย โดยสุมจัดตั้งจุดตรวจ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง มีเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นพี่เลี้ยง หากพบเห็นผู้ต้องสงสัยจะทำการตรวจค้น และตรวจปัสสาวะเพื่อหาสารเสพติด หากพบสารเสพติดจะนำตัวส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ หากตรวจไม่พบสารเสพติดจะทำการตักเตือน กรณีเป็นนักเรียนจะแจ้งครูและผู้ปกครองให้ทราบต่อไป

2.1.4 การให้ความรู้โดยบูรณาการกับการเรียนการสอนของโรงเรียน และการอบรมให้ความรู้ระดับหมู่บ้าน

2.1.5 การสนับสนุนและส่งเสริมการกีฬา โดยจัด

แข่งขันกีฬาระดับตำบลปีละ 1 ครั้ง และส่งเสริมให้นักกีฬาตำบลปากกลางไปร่วมแข่งขันในรายการต่าง ๆ นอกพื้นที่

2.1.6 การสุมตรวจปัสสาวะในกลุ่มนักเรียนกลุ่มเสี่ยงเป็นระยะ โดยครูประจำชั้นจะคัดเลือกนักเรียนผู้ที่ขาดเรียนบ่อย เข้ากลุ่มมั่วสุม ติดเพื่อน ไม่สนใจการเรียน นอกจากนั้นยังสุมตรวจปัสสาวะผู้นำ/แกนนำชุมชนและกลุ่มเสี่ยงอื่น ๆ โดย อบต. ปากกลางสนับสนุนงบประมาณซื้อชุดตรวจปัสสาวะ 20,000 บาท

2.1.7 การรณรงค์เพื่อต่อต้านยาเสพติดในเทศกาลปีใหม่ม้ง โดยมีกิจกรรมประกวดคำขวัญต้านยาเสพติด การเล่นเกมในกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป ดำเนินการโดยสภาเด็กและเยาวชนตำบลปากกลาง ร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากกลาง

2.1.8 การจัดคลินิกบริการให้คำปรึกษา บริการตรวจปัสสาวะเพื่อหาสารเสพติดแอมเฟตามีนฟรี โดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากกลาง

2.2 มิติด้านการบำบัดรักษา

2.2.1 กลุ่มเสี่ยง ผู้นำชุมชนและภาคีเครือข่ายทำการให้คำแนะนำรายบุคคล รายครอบครัว และให้ผู้นำตระกูลแซ่กล่าวตักเตือน และใช้มาตรการทางสังคมของตระกูลแซ่ และมาตรการระดับตำบลเข้ามาควบคุมพฤติกรรมของสมาชิก

2.2.2 กลุ่มผู้เสพ จำนวน 15 คน ถูกส่งตัวเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม “ค่ายคนดี ศรีเมืองปัว” และหลังจากกลับจากเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแล้ว ผู้นำชุมชนและภาคีเครือข่ายได้ออกไปเยี่ยมให้กำลังใจผู้ป่วยและญาติ เป็นระยะเวลา 1 ปี

2.2.3 กลุ่มผู้ติดยาเสพติด ส่งเข้ารับการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชปัว (คลินิกฟ้าใหม่) จำนวน 10 คน ร่วมกับควบคุมพฤติกรรมด้วยมาตรการสังคมของชุมชน

2.3 ด้านการให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพและศักยภาพ ได้แก่ การส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสอดส่องดูแลพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยผู้ที่กลับเนื้อกลับตัวเป็นคนดีของสังคม และตรวจไม่พบสารเสพติด

ติดในปั๊สสาวแล้ว ทางคณะกรรมการยาเสพติดของหมู่บ้านจะทำการไปทำพิธีสู่ขวัญเพื่อรับเข้าสู่สังคม

2.4 ด้านการติดตามหลังการบำบัดรักษา ได้แก่ การติดตามเยี่ยมบ้านโดยทีมพหุภาคี เพื่อเสริมสร้างกำลังใจทั้งผู้ป่วยและครอบครัว ได้มีการติดตามหลังบำบัดรักษาเป็นเวลา 1 ปี ตามกระบวนการติดตามดูแลผู้ป่วยยาเสพติดโดยการติดตามเยี่ยมบ้าน และการสอบถามจากผู้ใกล้ชิดหรือญาติ หรือการโทรศัพท์ โดยการให้คำแนะนำเสริมกำลังใจทั้งผู้ป่วยและครอบครัว เพื่อให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมทั่วไปได้ตามปกติโดยไม่กลับไปเสพยาเสพติดอีก

ผลจากการดำเนินงานตามรูปแบบ พบว่า กลุ่มผู้เสพติดที่ถูกส่งตัวเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม 15 คน สามารถเลิกยาเสพติดได้ 14 ราย ร้อยละ 93.34 ผู้ติดสารเสพติดจำนวน 10 ราย ได้รับการบำบัดร่วมกับการควบคุมพฤติกรรม จนสามารถคืนคนดี สู่สังคม จำนวน 8 ราย ร้อยละ 80.00 อีก 2 รายไปทำงานนอกพื้นที่ ไม่สามารถติดตามได้ และอัตราการสุ่มตรวจสารเสพติดตั้งแต่ ปี 2556 - 2558 มีแนวโน้มพบผู้เสพสารเสพติดลดลง นอกจากนั้นแต่ละแห่งจะสร้างมาตรการทางสังคมของเข้ามาควบคุมกันเอง และบูรณาการร่วมกันจนกลายเป็นมาตรการระดับตำบล โดยมีภาคีมาร่วมดำเนินงาน จำนวน 12 องค์กร และผลจากการดำเนินงานทำให้ผู้นำเข้าได้รับรางวัล อสม. ดีเด่นระดับจังหวัดและรองชนะเลิศระดับเขตสาขาป้องกันและควบคุมยาเสพติดในชุมชน ประจำปี 2557

3. ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน ได้แก่ ประชากรจำนวนมากทำให้การดูแล ตรวจสอบไม่ทั่วถึง ปัญหาความแตกต่างทางด้านชนเผ่าและภาษาทำให้การสื่อสารเพื่อแก้ปัญหาขาดประสิทธิภาพ และชุมชนขาดความเชื่อมั่นในระบบการบำบัดผู้ติดยาเสพติดของหน่วยงานราชการ

4. แนวทางการแก้ไข ได้แก่ การปรับปรุงระบบการสื่อสารถึงประชาชนโดยใช้สื่อทุกช่องทางที่มีอยู่ในชุมชน เช่น หอกระจายข่าว การประชุมประจำเดือน ป้ายประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารในระบบราชการ การส่งเสริมการ

มีส่วนร่วมของภาคประชาชน และดำเนินงานจากจุดเล็ก ๆ เช่น ครอบครัว แล้วจึงขยายไปสู่สังคมส่วนใหญ่

วิจารณ์

ผลจากรูปแบบการป้องกัน ควบคุม และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขาเผ่าม้งตำบลปากกลาง มีข้อค้นพบสำคัญ ได้แก่ สถานการณ์ปัญหายาเสพติดของตำบลปากกลางค่อนข้างรุนแรง โดยจากสถิติการจับกุมผู้ต้องหาติดยาเสพติดของสถานีตำรวจภูธรบัว พบว่า ตั้งแต่ปี 2554-2558 สามารถจับกุมผู้เสพและผู้ค้าในภาพรวมของอำเภอบัว ได้จำนวน 1,321 ราย ในจำนวนนี้เป็นผู้ต้องหาที่มีภูมิลำเนาในตำบลปากกลาง จำนวน 272 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.59 ซึ่งการค้นข้อมูลส่วนนี้ผู้ชุมชนได้ก่อให้เกิดความตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เนื่องจากตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ชุมชนมักจะถูกตีตราจากสังคมภายนอกเสมอว่า เป็น ต้นเหตุของปัญหายาเสพติด และยังมีข้อค้นพบอีกว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดปัญหายาเสพติดตำบลปากกลางมีหลายประการ เช่น ประชาชนขาดความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด และบทลงโทษ ปัญหาความยากจนส่งผลให้มองเห็นรายได้จากการค้ายาเสพติดเป็นปัจจัยล่อลวงให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการคมนาและ การสื่อสารที่สะดวกเป็นการเพิ่มโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่สามารถติดต่อสื่อสารในการเข้าถึงยาเสพติดมากขึ้น ประกอบกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการปราบปรามขาดความเอาใจจริงเอาใจในการดำเนินการ ทำให้ผู้นำชุมชนบางส่วนเกิดความท้อแท้ในการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปราม นอกจากนี้ การที่มีจำนวนประชากรมากและเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ อย่างรวดเร็ว ทำให้หัวหน้าครอบครัวและผู้นำชุมชนไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง และการมีความแตกต่างด้านภาษาชนเผ่าเมื่อมีการประชุมอบรมให้ความรู้ มักจะมีปัญหาในการสื่อสารกับวิทยากร ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นภดล ตักดิ์เจริญชัยกุล⁽⁴⁾ ทำการศึกษาเรื่อง มาตรการป้องกันปัญหายาเสพติดใน

ชุมชนชาวเขา ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบล เข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จากการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกัน ปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขา ด้านเจ้าหน้าที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่บางคนมีส่วนรู้เห็นการซื้อขายยาเสพติดใน ชุมชน และบางส่วนมีการรับสินบน ด้านประชาชนได้แก่ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดน้อย และ การค้ายาเสพติดมีรายได้สูงกว่าการประกอบอาชีพอื่น ๆ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับความร่วมมือในการป้องกันยา- เสพติดจากประชาชน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทรศิริ วาทหงษ์⁽³⁾ ทำการศึกษา เรื่องปัจจัยการค้าและ ลำเลียงยาเสพติดในชาวเขาเผ่าม้ง และลีซอ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ชาวเขาเผ่าม้งและเผ่าลีซอเข้าร่วม ขบวนการค้ายาเสพติด คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ คือ ฐานะยากจน มีหนี้สิน รายได้ไม่แน่นอน ปัจจัยด้านวัตถุ- นิยมคืออยากได้บ้าน อยากได้รถ อยากมีอำนาจ การเลียน แบบ เช่นถูกเพื่อนชวน การทำตามคนในครอบครัว เพราะ เห็นว่าเป็นทางหาเงินที่ง่าย ค่าตอบแทนคุ้มค่า

ส่วนปัจจัยแห่งความสำเร็จของกระบวนการนั้นมี หลายประการ โดยเฉพาะการดึงเอาศักยภาพและทุนทาง สังคมของชุมชนชาวเขาเผ่าม้งมาใช้ในการดำเนินงาน เช่น ชุมชน ชาวเขาเผ่าม้งจะมีโครงสร้างทางสังคมที่เคารพเชื่อถือผู้นำ ส่งผล ทำให้ระบบผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็งเมื่อผู้นำดำเนินการ แก้ไขปัญหายาเสพติดก็จะได้รับความร่วมมือจากประชา- ชนเป็นอย่างดี รวมถึงการมีระบบการดูแลสมาชิกใน ตระกูลแค่เดียวกัน เช่น ตระกูลแซวรี และแซว้าว จะสร้าง มาตรการทางสังคมด้านยาเสพติดขึ้นมาดูแลสมาชิก โดย หากสมาชิกในแซว้าวไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด สมาชิกใน ตระกูลจะไม่คบหาสมาคม ไม่เข้าร่วมกิจกรรมหรือพิธี- กรรมต่างๆ ไม่ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับบุคคลนั้น ไม่ว่า กรณีใดๆ ทั้งสิ้น เป็นต้น นอกจากนี้ องค์กรต่างๆ ใน ชุมชนไม่ว่าจะเป็น อบต. โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริม- สุขภาพตำบล สถาบันศาสนา และองค์กรต่างๆ ก็พร้อม ที่จะให้การสนับสนุนการดำเนินงาน โดยทุกขั้นตอน จะมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เวทีประชาคม เพื่อ

รับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างเป็นประชาธิปไตย ก่อนที่จะนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาสังเคราะห์ร่วมกัน แล้วกำหนดเป็นกิจกรรมในการปฏิบัติ จึงส่งผลทำให้การ ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยดี สอดคล้องกับผลการ วิจัยของ รุ่งทิพย์ กล้าหาญ และคณะ⁽⁸⁾ ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยหลัก พุทธธรรมในหมู่บ้านป่าไผ่ ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอย- สะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า บ้านป่าไผ่เคย ประสบปัญหาอันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของยา- เสพติด แต่ด้วยประสบการณ์ด้านการจัดการชุมชน ทำให้ สามารถเรียนรู้ และปรับตัวอย่างเท่าทันในการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้กลวิธีที่หลากหลาย ประสานกลไกทั้งภายในและนอกชุมชน การใช้ทุน ทางสังคมที่มีอยู่ในการดำเนินให้สอดคล้องกลมกลืนกับ วิถีชุมชน จนเป็นชุมชนต้นแบบของการขจัดปัญหา ยาเสพติด กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของชุมชน ประกอบด้วย กระบวนการค้นหาปัญหา การให้ คืบข้อมูลแก่ชุมชน การวางแผนดำเนินงาน กระบวนการ ดำเนินงาน การประสานภาคีภาคส่วน และกระบวนการ ติดตามผลการดำเนินงาน และสอดคล้องกับผลการศึกษา ของสิทธิธัญญ์ ประพุทธนิติสาร รำไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย และจันทรศิริ วาทหงษ์⁽⁹⁾ ที่ทำการวิจัยเรื่อง การถอด บทเรียนความสำเร็จของชุมชนในการแก้ไขปัญหายา- เสพติดแบบครบวงจรและยั่งยืนและครบวงจร ผลการ วิจัยพบว่า พัฒนาการของกระบวนการทำงานแก้ไขปัญหายา เสพติดอย่างมีส่วนร่วม ระหว่างกลไก ชุมชน คือ แกนนำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ทีมงาน เฉพาะกิจ) องค์กรชุมชน และสถาบันในชุมชน (วัด/ โรงเรียน) กับกลไกสนับสนุนจากภายนอกชุมชน (รัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน) จนนำไปสู่การแก้ไขปัญหายา- เสพติดในชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

การแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขามีความ ซับซ้อนหลายมิติ ดังนั้น ในการดำเนินงานจึงควรวิเคราะห์

ข้อมูลชุมชนให้ครอบคลุมทุกมิติเพื่อนำสู่แนวทางการแก้ไขปัญหที่เหมาะสม โดยต้องดึงเอาศักยภาพของทรัพยากรซึ่งเป็นต้นทุนในชุมชนมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการ และพยายามหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าและความรุนแรง นอกจากนั้น ภาควิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาจับมือทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือในการจัดการปัญหาอย่างยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลปากกลาง คณะครูโรงเรียนมัธยมปากกลาง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปากกลาง ผู้นำชุมชน แกนนำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขตำบลปากกลาง และภาคีเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

การศึกษานี้ได้รับการอุดหนุนทุนวิจัยจากภาควิชาการสารเสพติด คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

เอกสารอ้างอิง

1. เจริญ แฉกพิมาย, ปนัดดา ศรีธนะสาร. พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาเสพติดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ; 2555.

2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. ความรู้ และแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บางกอกเทคโนโลยีสแกนนิ่ง แอนด์เซอร์วิส; 2554.
3. จันทศิริ วาทหงษ์. ปัจจัยการค้าและการลำเลียงยาเสพติดในกลุ่มชาวไทยภูเขาเผ่าม้งและลีซอ. เชียงใหม่: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค 5; 2546.
4. นกตล ศักดิ์เจริญชัยกุล. การศึกษามาตรการป้องกันปัญหายาเสพติดในชุมชนชาวเขา ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนชาวเขาเผ่าม้ง ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; 2537.
5. องค์การบริหารส่วนตำบลปากกลาง. แผนพัฒนา 3 ปี. น่าน: องค์การบริหารส่วนตำบลปากกลาง; 2557.
6. สถานีตำรวจภูธรปัว จังหวัดน่าน. สถิติการจับกุมผู้ต้องหาเสพติด. ม.ป.พ.; 2558.
7. ศิริพร จิรวัดนกุล. การวิจัยเชิงคุณภาพด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ. กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์; 2552.
8. รุ่งทิพย์ กล้าหาญ, บรรชร กล้าหาญ. กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรมในหมู่บ้านป่าไผ่ ต.แม่โป่ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; 2556.
9. สิทธิณัฐ ประพุทธนิตสาร, ราไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย, จันทศิริ วาทหงษ์. การถอดบทเรียนความสำเร็จของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบครบวงจรและยั่งยืน. เชียงใหม่: ศูนย์วิชาการสารเสพติดภาคเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2547.

Abstract: A Model for Prevention, Control and Solving Problems Relating to Narcotic Drugs in Hmong Tribe Community in Paklang Subdistrict, Pua District, Nan Province

Isaraphap Maruean, Ph.D.

Paklang Health Promoting Hospital, Pua district, Nan Province

Journal of Health Science 2016;25:1013-21.

The objective of this study was to develop a model aimed to prevent, control and alleviate narcotic problems in Hmong tribe community in Paklang subdistrict, Pua district, Nan province, Thailand. Participants were 127 community leaders and representatives within the network recruited by purposive sampling. Data were collected by using questionnaire, focus group discussions, in-depth interviews, observation, field notes and group discussions; and were analyzed by using frequency, percentage, and content analysis. The model development process included (1) initial analysis of the narcotic problems and the potential of the community to address them; (2) development of the model which comprised of 4 areas – active surveillance and screening, drug addiction treatment, rehabilitation and follow-up actions after treatment; and (3) implementation and evaluation of the model. It was found that the model was effective in raising ability of people to prevent themselves from drug addiction. Many problem solving measures were identified. As a result, 93.34% of drug users were able to quit drugs and 80.00% had a positive change in their personality. Random narcotic drug screening from 2013 – 2015 revealed reduction in drug consumption. Social measures were implemented at sub-district level with participation from 12 parties in the network. The key success factor was identified to be the participation of the communities and the partner organizations. This success indicates that all social problems should be solved by community analysis and drawing the potentials of the communities to develop suitable management models.

Key words: model, narcotics problem, hmong tribe community